

SLAVICA ERDELJANOVIĆ CURK

64
RANA
DNEVNIK
SAMOUBICE

VULKAN
IZDAVAŠTVO

Beograd, 2019.

12. novembar, sreda

Miholjsko leto je pozlatilo svaki korak. Pod nogama mi je letelo suvo lišće, i kada sam se osvrnuo, video sam da ostavljam trag za sobom. Namerno sam gazio po najvećim nanosima uz ivicu i šutirao ga. To sam radio i kao dete, kada sam šetao kroz park. Mislio sam da je to vetar čistio ulicu, ali sam ubrzo iza ugla video čistače s lopatama i metlama kako te prethodno skupljene gomile tovaru u velike kontejnere. Osetio sam grižu savesti što sam im otežao posao. Ali ne mogu nazad. Griža savesti mi nije nepoznanica.

Nešto kasnije sam sreo sestru svog školskog druga, koja mi se nekada dopadala. Obradovala se kada me je videla i obesila mi se oko vrata. Već sam je zaboravio i iznenadio sam se kada se ispred mene pojavila nasmejana i lepša nego ikad. Dobro, možda sam malo preterao u opisu, preciznije je ako ti kažem da sam se dugo trudio da je zaboravim, da bi mi možda bilo lakše da se ispred mene pojavila stara i izborana, a ne ovako ljupka i mirisna. Zbunio sam se i poneo glupo kao balvan, kao džak

kupusa koji je malopre vukla neka žena na pijačnim kolicima. Kada smo se rastali, pipnuo sam obraz, očekujući da ću na ruci videti trag ruža. Ali ne, naravno, ona me je samo zagrlila. Ostavila je miris. Miris je ostavila za sobom. To je ono što sam uvek primećivao kod žena. Vidiš, rekao sam „primećivao“, a ne „primećujem“. To je jedan od koraka do „zbogom“. Odavno sam ja počeo sebe da otpisujem. Bio bi mi potreban još jedan život da ispričam sva svoja „samootpisivanja“, odustajanja, povlačenja i kajanja. I opet mi ništa ne bi vredelo. Ona je uvek oko sebe imala veliko društvo, bila je u centru pažnje, ili mi se tako činilo. Nisam ja tu imao šta da tražim. Eto, zaboravio sam da je pitam kada je doputovala, koliko ostaje, s kim je došla. Možda smo mogli da se skupimo, mi – staro društvo iz kraja. Gluposti, opet ja o njoj, kao da je vreme za nekakve planove. Odlučio sam da okončam sa sobom, ali nisam baš ovako zamislio svoj sudnji dan. Hteo sam da bude sumorno, sivo, vlažno, a dobro bi bilo i da padne kiša. Vetar, kažu, stvara duševni nemir, podstiče mračne misli, i po takvom vremenu, kada čoveku nije ni do čega, kada ne zna šta će sa sobom, obično nalazi rešenje u okončanju sopstvene nemoći.

Izašao sam da prošetam obližnjim parkom. Ništa neobično. Kupio sam đevrek i jogurt i vratio sam se kući. Nisam baš najbolje spavao, proganjale su me bezbrojne obaveze koje sam do zore prebiraio po glavi, sabirao i oduzimao, dok nisam shvatio da sam preterao u oduzimanju, jer na kraju nije ostalo skoro ništa. Možda se može reći i baš ništa. Da objasnim kako sam to sabirao i oduzimao: prilikom sabiranja sam svakoj obavezi dodavao detalje, recimo: „kupiti drva“ je glavna stavka, a uz nju ide još obavezno sećenje, cepanje, skladištenje... Zatim, sledeće: „uključiti veš-mašinu“, što podrazumeva niz radnji – razvrstavanje veša po bojama i materijalima, zatim kačenje da se ocedi, sušenje, pa skupljanje... To za veš brišem. Tri puta sam ga precrtao. Ako sam odlučio da danas prosviram sebi glavu, zašto mi je stalo da ostavim za sobom čist i sređen veš? I kome su onda potrebna drva? Veš nije bitan, ali drva sam

poručio još prošlog meseca. Rekao sam čoveku koji mi ih godinama dovozi da sam zainteresovan i da mi dotera kada proceni da su zaista dobra, hrastova ili borova, najbolje borova, da mi kuća lepo zamiriše. Možda je zaboravio? A šta ako baš sada bane i poremeti me u najgorem trenutku? Znam da mi je govorio da ne može da ide u šumu po kiši, jer je strm teren i nepristupačno, kaže, jednom mu se traktorska prikolica prevrnula i sva drva su se zarila u blato. Užas! Dve nedelje je lila kiša i tada mu se nisam nadao. Sada je otoplilo. Stvarno, šta da radim? Da nisam preturao po fioci i da nisam sređivao i izbacivao nepotrebno, ne bih naišao ni na ove beleške. Znači, svakog trenutka može da zazvoni na vratima. I, šta? Dobar dan – dobar dan, evo, gazda, stigla drva, neće biti zime za tebe! Onda ne bih imao kud. Novac sam odavno odvojio za to i spajalicom zadenuo ceduljicu „za drva“. Možda bih mogao da ga pozovem i otkazem mu. Imam tu negde njegov broj telefona. Šta da mu kažem? „Ivane, znaš, ono što smo se dogovarali... ne važi, možeš nekom drugom da prodaš...“ To nije baš zgodno, godinama sam zadovoljan i sada, odjednom, neću više! On će me pitati da li sam možda našao bolja, jeftinija, a tek ako mi ponudi nižu cenu, kao starom kupcu... Nema smisla, on to nije zaslužio, uvek je bio tačan, od reči, čak mi je nudio, ako treba, da mu platim u nekoliko rata. Ne, ne, ne, ne mogu tek tako da mu otkazem! A ne mogu ni da ga pozovem i kažem: „Ja sam odlučio da danas okončam svoj život, pa, prema tome, jasno ti je već, drva mi više nisu potrebna.“ Mogu da zamislim kako bi se čovek zbunio. On je meni uvek izgledao nekako izmučeno. Teško zarađuje svaki dinar. Prošle godine, u vreme seče, povredio je nogu, balvan mu je pao preko stopala i dugo je nosio gips. Ipak, nije izneverio stalne kupce, iako je bio na velikom gubitku jer nije prodao onoliko koliko je obično u sezoni uspevao da zaradi. Uz to, jedan kamion mu je bio u kvaru. Svega sam se sada setio. Kako bih mogao to da mu uradim? Pozvaću ga i reći ću mu da mi odmah, još danas, doveze drva, makar i loša, samo da to bude neizostavno danas! Sigurno

Slavica Erdeljanović Curk

će mu biti čudno jer sam uvek bio tolerantan, čak sam drugima davao prednost i strpljivo sam čekao. Šta da mu kažem ako me pita? Ne mogu da lažem jer nikada ne lažem. Jednostavno, reći ću da sam tako planirao, a da sam zaboravio da ga ranije podsetim. To je istina. Nisam mu ništa konkretno rekao, ali ga nisam ni slagao.

14. novembar, petak

Stvarno sam upropastio svoj jadni život. Kada ti budem rekao kako sam se oženio, sigurno ćeš pomisliti da sam lud ili ćeš čak zaključiti da nisam ni zaslužio da živim. Ni ovoliko sreće nisam zaslužio. Nisam poštovao ono što imam, olako sam odbacivao mnoge dobre okolnosti, kao da će ceo svet stajati u pripravnosti da mi na svaki moj mig skače pred noge. Da, spomenuo sam ženidbu. Treba to da znaš, jer ta odluka može život da promeni iz korena. Imao sam trideset pet godina, znači, nisam bio baš zelen. Upoznao sam veselu, lepuškastu devojkicu, nekoliko godina mlađu od mene. Zapravo, poznavali smo se još iz najranije mladosti, sa korzoa, ali samo onako, površno. Bila je neostvareni san mnogih mojih drugova. Svi su mi govorili da je zaljubljena u mene još od neke srednjoškolske ekskurzije, ali ja nisam smeo da se zanosim takvim snovima. Ona, tako zanosna, da bude zaljubljena u mene ovakvog? Mislio sam da se šale na moj račun i sklanjao sam se glumeći nezainteresovanost, a u stvari, bežao sam plašeći se poraza. Slučajno smo se našli na jednoj proslavi Nove

godine. Oboje smo bili bez partnera. Počeli smo da plešemo, razgovaramo i odmah, iste večeri, nabrojali smo nekoliko zajedničkih prijatelja i, naravno, puno sličnih interesovanja. To nas je baš veselilo, nekako je bilo ohrabrujuće. Dogovorili smo se da se vidimo za dva dana, pošto se dobro naspavamo. Smejali smo se do suza. Ja sam čak u jednom trenutku pomislio da sam duhovit, jer se tako slatko smejala! Kasnije mi je rekla da je zasmjeva moj neodoljivi šarm, a ja sam u sebi mislio da se smeje mojim trapavim glupostima.

Ali da se vratim na naš prvi sastanak. Prati pažljivo, rekao sam „prvi sastanak“. U jednom trenutku, dok smo sedeli u nekom kafiću i nadržavljali svemu i svačemu: 2. januaru, snegu koji pada, trudnici koju smo videli kroz staklo i njenom pufnastom kućetu u crvenom korsetu, starcu koji prodaje novogodišnje srećke i ne sećam se čemu još, ona me je uhvatila za bradu, okrenula prema sebi, zagledala mi se u lice i rekla:

– Hajde, zaprosi me!

Gledao sam je zbunjeno. Bog zna koliko unezvereno sam delovao. Ona se nasmejala i nastavila:

– Šta ti je? I to je za ljude. Vidiš, osvrni se, sve nas je rodila neka majka i sve te majke je neki momak iz snova zaprosio. Ja tebe sanjam godinama.

– Pa, dobro – rekao sam šeretski – možda to i nije loša ideja.

Kada sam hteo da izgovorim: „Hoćeš li se udati za mene?“ – ona je počela da se smeje do suza. Toliko se smejala da su, čini mi se, svi pogledali u nas. Mislio sam da će mi srce izleteti iz grudi. Uši su mi se zaglušile. Dok se ona stišavala od smeha, ja sam se trudio da ostanem uspravan na stolici. Ni sam ne znam kako je dalje tekao razgovor. U kafiću je bio uključen televizor i svi su se povremeno okretali da gledaju, iz navike, ili zato što ne znaju o čemu bi pričali.

Sledećeg jutra me je zvala i predložila da idemo na skijanje s njenim bratom i njegovom devojkom. Odbio sam, jer nisam skijaš, nemam ni opremu, pa je i ona odustala od odlaska. Opet smo se videli, šetali,

razgovarali i prisećali se nekih susreta iz srednjoškolskih dana. Razgovor je imao drugačiji ton, ozbiljniji i prijatniji. Izvinjavala se zbog jučerašnje neozbiljnosti, objasnila da smehom često prikriva nesigurnost. Malo sam se opustio i bio spreman da je tešim, ali me je ona ponovo iznenadila:

– Sada sam ozbiljna. Zaproši me!

– Možda, ali šta misliš o tome da malo sačekamo? – odgovorio sam sa olakšanjem i nisam ni bio svestan da sam tada još jednom, po ko zna koji put, ubio sebe.

– Nestrpljenje ubija. Neodlučnost takođe. – Ustala je, zagrlila me i izašla, rumena i tiha.

Tada me je to slomilo i mogu da ti priznam da sam bio na korak do samoubistva. Bila je u pravu, nesiguran sam i neodlučan. Ona je, izgleda, bila dugo strpljiva. Trebalo je da je zaustavim, da je zagrlim, da spasavam oboje, da joj stvorim razloge za smeh, ne onaj kojim se prikriva zbnjenost, već onaj pravi, usrećujući. Osećao sam da je želela da mi se divi, ali ja se nisam divio sebi.

Više se nismo viđali.

Ja sam se pomirio s bivšom devojkom i zaprosio je posle desetak dana. Venčali smo se krajem januara, a razveli već posle godinu dana. Jednostavno, nije išlo. Još jedan metak okrznuo je moje srce. Ona prethodna devojka se odselila, nismo se nikada više videli, ali sam pratio njen život preko medija. Udala se za poznatog novinara koji snima zanimljive putopisne reportaže. Imaju veliku porodicu i stalno putuju zajedno. Zaključio sam da je imala sreće one večeri kad smo se rastali i tog trenutka sam osetio pad, kao da sam se okliznuo niz stepenice. Svaki promašaj, svaki pad je jedan delić samoubistva.

15. novembar, subota

Zašto nije uspeo moj prvi brak? To pitanje mi se sada slučajno nametnulo. To je malo neobično, ali posle razvoda, samo sam razmišljao o tome da mi možda pretila usamljenost i odlučio sam da se ne premišljam mnogo, jer bih možda lipsao od gladi kao Buridanovo magare. Verovatno ne bismo ni raskidali, rastajali se i mirili da je išlo kako valja. Imao sam ja često običaj da vagam i odustajem od neke bolje mogućnosti, pa sam se posle kajao. To sam već rekao? Možda. U svakom slučaju, verovatno ćeš doći do takvog zaključka. Uvek mi je bio potreban neki poseban podsticaj, koji je postajao nebitan čim bih shvatio grešku. Kasnije se nisam ni sećao šta me je navelo na neku odluku. Dobro, nije baš uvek bilo tako. Nekada bih sasvim slučajno napravio grešku, kakvu sigurno napravi svako bar jednom u životu, pa umesto da se samo pristojno izvinim i sačekam da se zaboravi, ja napravim od toga događaj za pamćenje. Tako sam slučajno zakačio plastičnu čašu i prosuo malo soka u krilo jedne dame. Ništa strašno, ali ja nisam mogao da prestanem

da se izvinjavam dva dana. Verovatno je već zaboravila šta je bilo kada sam joj se i prilikom sutrašnjeg susreta izvinjavao i uveravao je da je bilo slučajno. Naterao sam je da me teši i objašnjava mi da je to zanemarljiva sitnica, da ne brinem... Kada sada razmišljam o tome, shvatam da sam ja naterao i nju i sebe da zapamtimo takvu glupost. I još nešto, posle toliko uveravanja u nevinost, čovek dobije ideju da posumnja u nevinost. Ako se nekada ponovo sretnemo, sigurno će me gledati sažaljivo, kao i tada. Ma šta ja to pričam? Nema više toga „nekada“ i „ponovo“. Eto, to je još jedan razlog da danas završim sa sobom.

Sada se prisećam situacija kada sam se kajao i kada sam danima mrzeo sebe jer sam ispao glup. Stariji brat i ja smo želeli trotinet i bicikl „Poni“. Ali nismo mogli da se dogovorimo ko će šta dobiti. Moglo je sve da bude zajedničko, ali ne! Nikako! Moralo je da se zna ko ima prednost, a ko pozajmljuje. Ja sam pak želeo sve ili ništa. I dobio sam – ništa! Veliko Ništa! On je malo vozio trotinet, a poniku je parkirao uz ogradu, pa je posle uterivao trotinet u dvorište, da se „slučajno ne sruši“... Sedao je na poniku, onako, odjednom, samo bi zabacio nogu, prekoračio i jurnuo niza strmu ulicu. Ja sam gledao i jeo se. Mnogo me je nervirao. Bio je nekako ogroman i nesrazmeran, a kada sedne, kipeo je preko sica. Meni bi baš pristajala. Niko nije imao trotinet u celoj ulici i svi su ga molili za jedan krug, osim mene. Izdržao sam dostojanstveno. Pre bih umro nego da ga molim. Krišom sam ga vozio samo dvaput, a ubrzo se pokvario, prednji točak mu se zaglavljivao, pa je postao nesiguran, a poniku mu je posle neko ukrao. Sramota me je da priznam, ali sada to i nije neka važna stvar za pamćenje, pa mogu slobodno da kažem da nikada nisam naučio da vozim bicikl! Eto, izgovorih nešto što me je do sada mučilo. Koliko puta su me drugovi terali da idemo biciklima na bazen ili negde na izlet. Vadio sam se da nemam bicikl, da je ukraden. Nisam priznavao da ne znam da vozim, ali nisam ni lagao.

Počeo sam da ti pričam o prvom braku. Ni sam ne znam zašto sam se setio trotineta. Pa, možda i nije bez veze. Oženio sam se prvom prilikom da ne bih ostao, kao tada, bez ičega. Ne bez ičega, da se ispravim, već bez ikoga. Plašio sam se usamljenosti. To je razlog što sam se oženio, ali hteo sam da ti objasnim zašto mi je propao brak. Sada mi izgleda da su te dve činjenice povezane i jedna drugu objašnjavaju. Posle nekoliko godina sam se ponovo oženio, iz sličnih razloga. Drugi brak je trajao duže i izgledalo je da imamo mnogo sličnih interesovanja, bio sam opušten i zadovoljan, verovao sam da je to dovoljno. Razlika je u kvalitetu emocija koje smo osećali. Problemi su nastajali zbog moje nesposobnosti ispoljavanja osećanja. Mislio sam da nežnosti ne treba iskazivati rečima, već se to valjda podrazumeva. Neizgovorene reči i prepuštanje da vreme i pretpostavke rukovode našim ponašanjem isto je što i prepustiti se reci da te nosi. I ponovo sam se kajao. Da budem precizniji: razveo sam se. Kajao sam se zbog razvoda. Bio sam očajan, analizirao sam svoja trenutna osećanja. Nisam razmišljao kako se ona oseća. Ženu koja me je volela izgubio sam zbog sebičnosti, neosetljivosti, površnosti, beznačajnih nesporazuma, zbog gluposti.

Žalio sam sebe, video sam sebe kao napušten predmet obožavanja i razmišljao sam kako ću nastaviti da živim nevoljen. O tome bi trebalo da pričam. Nisam se borio, nisam se dovoljno trudio, bar ne na pravi način. Osećao sam se kao gubitnik. Ubio sam svoj mir, moguću sreću, upropastio sam letovanje koje smo planirali, što mi je posebno žao, jer smo planirali da tada radimo na uvećanju porodice... Eto, čak i to sam upropastio! Onda sam danima čamio u četiri zida i nabrajao razloge zbog kojih smatram da je moj život prazan i besmislen. Kako je njoj? Neću o tome da razmišljam pa da dobijem napad griže savesti i da prenaqlim...

Odlučio sam da se više ne ženim, smatrao sam da zaslužujem ispaštavanje i kaznu. Ovoga puta ću se sam kazniti, samo moram da smislim kako.

17. novembar, ponedjeljak

Toliko toga bih ostavio nedorečeno ako bih sada brzopleto, bez sistematskih priprema, završio... Ni sveska od stotinu stranica ne bi bila dovoljna kada bih hteo pošteno da nabrojim sve svoje promašaje. Ma promašaji i nisu toliko strašni, ljudski je grešiti. Mene više muče odustajanja, propuštene prilike i povlačenje pred najmanjom preprekom, a sve zbog straha od neuspeha. Kukavički! Jednom nisam otišao na koncert jer sam se plašio da će me nažuljati cipele. Posle su svi pričali da je bilo nezaboravno, a ja sam ćutao i jedva čekao da promene temu. Drugi put nisam otputovao na jedan dan, ne sećam se kojim povodom, jer sam imao „mnogo nagomilanih obaveza“ uoči Nove godine, a bila je tek sredina novembra. Objasnio sam da me putovanje „dekoncentriše jedan dan pre i dva dana posle“! Izgledalo je smešno, kao da nisam mogao da nadoknadim taj dan. Trebalo je da kažem iskreno da mi se ne ide. Ne bih morao ni razloge da navedem, mogu valjda sebi da dam pravo izbora. Zašto bih izgubio taj jedan dan na putu? Izgubljeno vreme se ne vraća

i imam pravo da ga provedem s kim hoću i kako hoću! Sada mi izgleda smešno ovo što govorim. Gorkosmešno. Brinuo sam da ne uništim jedan dan, a sada se spremam da uništim sve preostale dane svoga života. Prijatelji su me sve ređe pozivali jer sam delovao nepouzđano i mlako; sve je zavisilo od mog raspoloženja koje je često osciliralo. Moja druga žena mi je rekla da sam dvostruka ličnost (izrazila se stručnije i okarakterisala me kao bipolarca) i pitala me je da li sam svestan koliko se menjam i da li sa svima postupam tako toplo-hladno? Plakala je, molila me da joj dozvolim da me voli i da će s vremenom sigurno zaslužiti ljubav. Mislila je da me može naučiti da iskazujem nežnost. Nadala se da ću se otvoriti. Kada sada malo bolje razmislim, precenila me je i ne znam zašto me je volela. Umeo sam da budem napet, neprijatan, hladan, ali me je neraspoloženje brzo prolazilo. Često sam zaboravljao razloge zbog kojih sam menjao raspoloženja, ali ne znam da li su ih zaboravljali i drugi, da li su zaboravljali moj cinizam i ignorisanje, kojim sam se štitio. Možda drugi mogu da istrpe i ne pokažu koliko su povređeni? Možda ne mogu da zaborave, pa dugo tuguju? Nemam pojma o tome. Ko zna kakvim me ljudi vide? Stvarno mi nije jasno zašto me je ona toliko volela. Rekao sam joj da je to što ona voli samo njena maštarija. Zašto bi baš mene volela? Plakala je, umesto da je bila zahvalna što sam tako iskren. Da li sam bio iskren? Sada jesam, u svakom slučaju, pokušavam da budem, a uspeću ako stresem sa sebe zablude. Borio sam se da opstanem bez svih koji su me ostavljali, pa sam sâm sebe hrabrio i kitio lovorikama, napajajući time svoj ego. Novostvorena slika bila je dosta dobro balansirana forma čoveka koji zna šta hoće. Da objasnim ono što sam joj „iskreno“ govorio: ukazivao sam joj da voli izmaštanu ličnost... Ja sam to govorio da bih je podstakao da me ubeđuje u ljubav, da mi dokazuje, još, i još... Prijalo mi je da slušam nežnosti, ali ih sam nisam pružao. O tome doskoro nisam razmišljao. Može li da se voli godinama, a da se zauzvrat ne dobije gotovo ništa? Ja u to ne verujem. Ona je, izgleda, mnogo čitala Šekspira

i neke takve. Sada razmišljam o njoj, a ne bih hteo. Tako mi je nešto došlo. Možda zato što mi je rekla da ću jednoga dana, kada za sve bude kasno, na kraju, shvatiti... To „na kraju“ je možda došlo – sad. Ali nisam još ništa shvatio. Potrebno mi je vreme za to. Trebalo bi da se prisećam bezbrojnih trenutaka nežnosti u kojima nisam umeo da uživam. Ja sam nju ubijao obezvređivanjem njenih osećanja, ismejao sam je. Evo, sada sam se setio kako me je gledala. Kao ranjena i bespomoćna srna. Rekao sam joj da ne mogu da podnesem njen pogled. To ju je pogodilo jer je imala neka neprijatna sećanja. Pričala mi je nešto o tome, ali je nisam pažljivo slušao. Rekao sam joj da bih mogao da napišem esej o njenim očima, ali nisam rekao kako ih doživljam. Ona je, jadna, možda pomislila da tu ima neke nežnosti. Vapila je za ljubavlju. Nisam imao vremena ni volje da slušam o njenim patnjama iz detinjstva i da time pokvarim svoje raspoloženje. Uostalom, svako ima nešto što bi hteo da zaboravi. Verovatno bih se i ja prisetio mnogo čega. „Prošlost se ne može izmeniti i ne treba po njoj čeprkati“, govorio sam joj. Ona je preosetljiva i sigurno je sve predimenzionirala, pa je htela meni da natovari negativne emocije. Sećam se da je spominjala neke engrame. Nisam znao šta to znači. Objasnila mi je da su to ožiljci, tragovi u mozgu, koji zbog promene enzima ostaju trajno oštećeni posle pretrpljenih trauma. Jedini lek je u otvaranju, podsećanju i ispovedanju. Pričanjem o tome se smanjuje emotivna reakcija i s vremenom se ta sećanja spakuju u racionalni odeljak, sa ostalim detaljima, kao obični podatak. Tako mi je to objasnila. Rekla mi je da nikada nikome nije ispričala šta je sve preživljavala i da bi želela meni da ispriča! E, baš je mene našla! Nisam ja ispovednik. Šta bi joj značilo da meni ispriča? Jao, kako su joj oči bile tužne! Dobro je da sam napravio distancu. Možda sam se ogrešio? Kad god bi mi ispričala neki detalj, kao da se vadila iz mraka. Ne mogu da ti objasnim, ali jednostavno, počinjala je da sija, da zrači kao dete. Razmišljao sam o tome i zaključio sam da je tako, zato što meni prebacuje svoju muku. Nisam

mogao to da dozvolim. Možda će to meni nešto naškoditi? Ja sam želeo da me neko razgali. Jesam li u pravu? Misliš li da sam sebičan? Ja samo želim mir, ali nikako ne mogu da ga nađem.

Ako bih počeo, a neću, da se prisećam detalja, odmah bih se ubio. Nemoj da misliš da sam tek tako, u afektu, doneo odluku da se ubijem. Ne, nikako, tu odluku sam doneo zbog bezbroj sitnih ili krupnih ubijanja sopstvenih i tuđih mogućnosti za sreću. I zbog nezaborava. I zbog nemogućnosti da vratim vreme, promenim se i oprostim sebi. Imam običaj da kažem: „Šta ću, takav sam!“ Terao sam ljude da me prihvataju „takvog“, „ovakvog“, kao da sam savršeno nepromenljiv. Puštali su me da živim i da se oko mene polako i neosetno zatvara обруč beznadežnosti. Šta znači biti nepromenljiv? Onog trenutka kada sam počeo da čeprkam po sebi, sagledao sam svoju nesavršenost, koju su svi prihvatili (s distancom), ali niko me nije blagovremeno uzdrmao, dok sam još imao vremena da nešto promenim. Sada mi nije ostalo dovoljno vremena ni za izvinjenja, a da ne govorim o pokušaju da nešto popravim. Kada bih sada počeo da razmišljam koga sam i koliko povredio, možda bih istoga trenutka završio sa sobom. Paf, i – gotovo! Nema više muka i preispitivanja. Nema više nikakvih očekivanja i razočaranja. Dosta mi je da ponavljam i slušam: „Biće bolje, ima nade, sutra je novi dan...“

Naslušao sam se takvih fraza! Svaki novi dan mi donosi samo nove muke. Paf, i gotovo!

18. novembar, utorak

Taman sam se udubio u razmišljanje kad sam čuo da nešto šuška. Nešto kao lepet krila usred mračne sobe. Osluškivao sam, ali ništa. Krenuo sam prema vratima i opet sam čuo šum iza sebe. Tumarao sam okolo i shvatio sam da šum dolazi iz dimnjaka. Ptičica je zalutala i propala je kroz mrak. Pažljivo sam postavio kesu i malo uplašeno garavo ptiče je uletelo u nju. Kada sam ga izneo napolje, video sam da je to vrabac, potpuno crn od čađi. Prhnuo je izbezumljeno. Verovatno se već oprostio od života. Da nisam tada ušao u sobu, ugušio bi se sigurno. Ja se sada osećam slično. Gušim se. Postoji samo jedna bitna razlika: mene nema ko da spasava. Ne, ja ne želim da me iko spasava.

Vetar se danas razduvao. Breze su gotovo sasvim žute, lišće je s njih počelo da opada tamo sa severozapadne strane, gde ih sunce stalno greje i gde uvek duva između zgrada. Nešto dalje je bilo ogromno stablo jasike

koje su vlasnici s proleća isekli kad su raščišćavali teren. Iznenadio sam se kada sam video da je celo dvorište obraslo mladim izdancima. Kakav lep prizor! Lišće u mnoštvu tonova, od žutozelene do zlatnosmeđe, drhti i treperi na suncu i vetru. Leto je bilo kišovito i izdanci su nadrasli ogradu. Ne znam zašto sam osetio priliv sreće. Došlo mi je da odem u to napušteno dvorište i zagrlim stabljike koje se bore da opstanu. Danas se ponašam neobično, prvo sam se raznežio i spasao život jednom vrapcu, a sada se divim jasikama koje se zlate na suncu, umesto da se priprelim i okončam sopstveni besmislen život.

A kruška! Krošnja je crvena, purpurna! Nikada nije bila ovako lepa. I to baš sada! Gledao sam jutros da li se primilo ono što je komšija kalemio. Sledeće godine će na istom stablu biti dvostruki rod. Šta mi je sve to trebalo? Ušao sam u kuću i navukao sam zavese. Neću više da gledam lepotu. Hoću da se priviknem na mrak. Ne mogu više. Ne mogu više!

Šta sam sve danas planirao da uradim, a nisam uradio skoro ništa. Mislio sam da ovako lep dan treba iskoristiti za opraštanje. Trebalo je da posetim bar jednog prijatelja i kažem mu da sam shvatio da nisam ispunio očekivanja, ili još gore, a bilo je i toga, da sam ga izneverio. Problem je u tome što ne želim da tražim opravdanje za sebe, već pokušavam da objasnim kako sam razmišljao. Veliki deo mojih reakcija je nepromišljen, afektivan, uslovljen trenutnim raspoloženjem. To je jače od mene. Nekada toliko potonem u bezvoljnost, apatiju, pa nemam snage ni za obične aktivnosti. Kasnije, kada promislim, uvidim da nije trebalo tako da se ponašam, ali već bude kasno, kasno... prvoj reakciji se više veruje. Svi koji me poznaju imaju izgrađeno mišljenje o meni i šta ja sada tu mogu da menjam? Bilo bi to samo neko smešno i neubedljivo filozofiranje.

Jednom je trebalo da idemo na neko predavanje našeg kolege s posla. Skupilo se društvo, isplanirali su koliko ima mesta u kolima i trebalo je